

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 981
van **WOUTER VANBESIEN**
datum: 31 augustus 2017

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval - Monitoring doelstellingen

Het "Samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval" werd zowel door de minister-president als de minister van Leefmilieu van onze regio ondertekend. Graag hadden wij vernomen op welke wijze het behalen van de doelstellingen van dit samenwerkingsakkoord worden gemonitord. Meer bepaald de doelstellingen zoals omschreven in art 3 §1:

1° het voorkomen en het verminderen van de productie of van de schadelijkheid van verpakkingsafval:

- a) Hoe wordt de productie gemeten, hoe wordt de schadelijkheid gemeten? Hoe wordt de schade aangericht door plastic verpakkingen in de oceaan bij vis, plankton, zeezout en door blikjes in weilanden bij vee in rekening gebracht? Hoe monitort men dat er, los van de recycleerbaarheid, meer en meer niet-te-sorteren verpakkingen op de markt komen? Zij worden wel afgeleverd aan de poort van het sorteerbedrijf maar belanden in het residu en komen nooit tot aan de poort van de recyclagefabriek.
- b) Wat is de evolutie sinds het tot stand komen van samenwerkingsakkoord, inzake geproduceerd verpakkingsafval en inzake de schadelijkheid?
- c) Wie beheert deze data, hoe worden deze gecontroleerd?
- d) Hoe moeten we de recente herziening van het aandeel (verpakkings-)karton in de P&K-fractie bekijken in het licht van dit artikel? Geeft de enorme stijging van verpakkingskarton niet aan dat op het vlak van preventie het erkende organisme zwaar te kort schiet?

2° het waarborgen dat het aandeel van de herbruikbare verpakkingen voor dezelfde goederen niet vermindert, en dat het totale gewicht van de eenmalige verpakkingen vermindert:

- a) Het is ons sterk aanvoelen dat er al maar minder herbruikbare verpakkingen beschikbaar zijn in de winkels en dat, zelfs al daalt het gewicht van de éénmalige verpakkingen, deze daling teniet gedaan wordt door het toenemend aantal producten die in éénmalige verpakkingen worden aangeboden.

- b) Hoe wordt het aandeel herbruikbare verpakkingen gemeten?
- c) Wat is het totale gewicht aan herbruikbare versus éénmalige verpakkingen?
- d) Wat is de evolutie van het aantal herbruikbare verpakkingen in verhouding tot de éénmalige verpakkingen?
- e) Wie beheert deze data, wie controleert?

3° het bevorderen van het hergebruik en het opleggen van de nuttige toepassing, in het bijzonder de recyclage, alsook het verminderen van het aandeel verpakkingsafval in de niet-selectieve inzameling:

- a) Wat is de evolutie op elk van deze vier genoemde doelstellingen?
- b) Hoe wordt het behalen van deze doelstellingen gemonitord? Door wie? Wie controleert dit?

4° het opleggen aan de verpakkingsverantwoordelijken,totale en reële kosten te dragen van de inzameling, nuttige toepassing

- a) De sterke toename van wegwerpverpakkingen heeft vooral te maken met het outdoor consumeren en dit leidt tot meer zwerfvuil in straten en pleinen maar ook in parken en groengebieden, langs en in de waterwegen.

Worden in de "totale en reële kosten" de kosten voor het opruimen van het zwerfvuil (straatvegers) inbegrepen? Indien niet, zal de minister eisen om dit in de volgende erkenning wel op te nemen?

- b) Worden in de "totale en reële kosten" de kosten voor het leegmaken van publieke vuilnisbakjes en de verwerking van dit afval inbegrepen? Zal de minister eisen dat deze kost opgenomen wordt?
- c) Worden in de "totale en reële kosten" de kosten voor het aandeel verpakkingen in het restafval (sorteeranalyse OVAM 2014: 27%) inbegrepen? Zal de minister eisen dat deze kost opgenomen wordt?

ANTWOORD

op vraag nr. 981 van 31 augustus 2017

van **WOUTER VANBESIEN**

1. a) De productie van verpakkingsafval wordt gemeten door de jaarlijkse aangiften aan de erkende organismen Fost Plus en Val-I-Pac te extrapoleren naar de totale markt voor respectievelijk huishoudelijke en bedrijfsmatige verpakkingen en deze bij mekaar op te tellen. Dit kan vervolgens gerelateerd worden aan het BBP (bruto binnenlands product).
De schadelijkheid van verpakkingsafval is niet iets dat eenduidig kan gekwantificeerd worden. Dit wordt opgevolgd in het kader van de algemene preventieplannen. Deze preventieplannen leveren op niveau van individuele bedrijven en sectoren nuttige kwalitatieve gegevens op, maar deze gegevens kunnen niet verwerkt worden tot algemeen geldende statistieken.
De evolutie van het sorteeresidu wordt opgevolgd door Fost Plus onder toezicht van de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC). Het sorteeresidu zit niet in de recyclagecijfers en er is een mechanisme voorzien in de erkenning om Fost Plus en zijn leden te responsabiliseren voor het op de markt brengen van verpakkingen die niet kunnen uitgesorteerd (en dus gerecycleerd) worden. Daarnaast wordt ook de performantie van de recyclagebedrijven opgevolgd.
 - b) De evolutie over de periode van 2003 (het eerste jaar van de inschatting van de totale markt) tot 2015 (het laatste gecontroleerde aangiftejaar) toont voor het geproduceerde verpakkingsafval een totale stijging van 10,81%. Het BBP toont in diezelfde periode een totale stijging van 19,12%.
 - c) De IVC controleert deze data.
 - d) De herziening van het aandeel verpakkingen in de huishoudelijke stroom papier/karton heeft te maken met verschillende evoluties in consumptiepatronen, onder andere de grote groei van e-commerce, de daling van de papieren krantenverkoop, de daling van de papieren post en de afname van het gebruik van papier in kantoren als gevolg van de digitalisering. Daarenboven stellen we vast dat meer en meer kleinhandelaars en KMO's deelnemen aan de huishoudelijk afvalinzameling.
2. a) De evolutie van de herbruikbare verpakkingen is licht negatief voor de huishoudelijke herbruikbare verpakkingen, maar is sterk positief voor de bedrijfsmatige herbruikbare verpakkingen. Hierdoor stijgen de totale herbruikbare verpakkingen. Ik verwijs naar de grafieken in het activiteitenverslag 2016 van de IVC, dat beschikbaar is op www.ivcie.be.
 - b) Sinds 2000 monitort de IVC de herbruikbare verpakkingen. De IVC beschikt hierdoor over een vrij correcte inschatting van het aandeel herbruikbare verpakkingen. Het totale gewicht van de herbruikbare verpakkingen die op de markt worden gebracht, moet telkens de herbruikbare verpakking op de markt wordt gebracht (d.w.z. bij elk gebruik) door de verpakkingsverantwoordelijke bedrijven aan de erkende organismen Fost Plus en Val-I-Pac aangegeven worden. De monitoring van de herbruikbare verpakkingen dient om deze aangiften te controleren en desgevallend bij te sturen.

- c) In 2015 bedroeg het totale gewicht van de herbruikbare verpakkingen 3.429.130 ton, het totale gewicht van de eenmalige verpakkingen bedroeg 1.670.428 ton.
- d) Ik verwijs naar antwoord op deelvraag 2, a).
- e) De IVC controleert deze data.
3. a) Wat het hergebruik betreft, verwijs ik naar het antwoord op vraag 2. Wat het opleggen van nuttige toepassing en recyclage (de zogenaamde terugnameplicht) betreft, ziet de IVC toe op de naleving hiervan. Volgende cijfers schetsen de evolutie op langere termijn. In 2003 bedroeg de recyclage 72,31% en in 2015 87,60%. Nuttige toepassing bedroeg in 2003 90,93% en in 2015 91,40%. Wat het verminderen van het aandeel verpakkingen in de niet-selectieve inzameling betreft, dit wordt verwezenlijkt door het vergroten van de selectieve inzameling van verpakkingsafval. In de opeenvolgende erkenningen van Fost Plus en Val-I-Pac is de selectieve inzameling van verpakkingsafval stelselmatig verder uitgebouwd.
- b) De IVC controleert deze data.
4. Het opleggen van de totale en reële kosten wordt verwezenlijkt door het instellen van een terugnameplicht. Deze terugnameplicht is de plicht om de door het Samenwerkingsakkoord opgelegde doelstellingen inzake recyclage en nuttige toepassing te behalen. De terugnameplicht voor huishoudelijk verpakkingsafval omvat ook een financiële verplichting in hoofde van het erkende organisme Fost Plus. Deze financiële verplichting is uitgedrukt als een aan het Gewest te betalen bedrag per inwoner per jaar (0,50 euro, geïndexeerd). Daarnaast heeft het verpakkend bedrijfsleven zich in het kader van de strijd tegen het zwerfvuil geëngageerd tot een aanvullende bijdrage bovenop de bijdrage van 0,50 euro per inwoner per jaar. Ik heb aan de OVAM opdracht gegeven om, bovenop de bestaande aanpak, mogelijke bijkomende beleidsinstrumenten uit te werken om de plandoelstelling te realiseren. Het gaat onder meer om de mogelijke invoering van statiegeld en de versterking van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Afhankelijk van de voorziene evaluatie in 2018 van de eerste resultaten van de in 2016 versterkte aanpak zal ik daarover een beslissing nemen.